न चास्य शल्यं कृन्तन्ति विद्धास्तत्र सभासदः। धर्म्म एतानारुजति यथा नद्यनुकूलजान्।
ये धर्म्ममनुपश्यन्तस्तूष्णीं ध्यायन्त आसते। ते सत्यमाहुर्धर्म्म्यञ्च न्याय्यञ्च भरतर्षभ।
शक्यं किमन्यदुक्तं ते दानादन्यत् जनेश्वर। ब्रुवन्तु वा महीपालाः सभायां ये समासते। २४३५
धर्म्मार्थौ सम्प्रधार्य्यैव यदि सत्यं ब्रवीम्यहं। प्रमुञ्चेमान्मृत्युपाशात् क्षत्त्रियान् पुरुषर्षभ।
प्रशाम्य भरतश्रेष्ठ मामन्युवशमन्वगाः। पित्र्यन्तेभ्यः प्रदायांशं पाण्डवेभ्यो यथोचितं।
ततः सपुत्त्रः सिद्धार्थो भुङ्क्ष्व भोगान् परन्तप। अजातशत्रुं जानीषे स्थितं धर्म्मे सतां सदा।
सपुत्त्रे त्वयि वृत्तिञ्च वर्त्तते यां नराधिप। दाहितश्च निरस्तश्च त्वामेवोपाश्रितः पुनः।
इन्द्रप्रस्थं त्वयैवासौ सपुत्त्रेण विवासितः। स तत्र निवसन् सर्व्वान् वशमानीय पार्थिवान्। २४४०
त्वन्मुखानकरोद्राजन्न च त्वामत्यवर्त्तत। तस्यैवं वर्त्तमानस्य सौबलेन जिहीर्षता।
राष्ट्राणि धनधान्यञ्च प्रयुक्तः परमोपधिः। स तामवस्थां सम्प्राप्य कृष्णां प्रेक्ष्य सभां गतां।
क्षत्त्रधर्म्मादमेयात्मा नाकम्पत युधिष्ठिरः। अहन्तु तव तेषाञ्च श्रेय इच्छामि भारत।
धर्म्मादर्थात् सुखाच्चैव माराजन्नीनशः प्रजाः। अनर्थमर्थं मन्वानोऽप्यर्थञ्चानर्थमात्मनः।
लोभेऽतिप्रसृतान् पुत्त्रान्निगृह्णीष्व विशाम्पते। स्थिताः शुश्रूषितुं पार्थाः स्थिता योद्धुमरिन्दमाः। २४४५
यत्ते पथ्यतमं राजंस्तस्मिंस्तिष्ठ परन्तप।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तद्वाक्यं पार्थिवाः सर्व्वे हृदयैः समपूजयन्। न तत्र कश्चिद्वक्तुं हि वाचं प्राक्रामदग्रतः।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि भगवद्यानपर्व्वणि भगवद्वाक्ये चतुर्नवतोऽध्यायः ॥ ९४ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्मिन्नभिहिते वाक्ये केशवेन महात्मना। स्तिमिता हृष्टरोमाण आसन् सर्व्वे सभासदः।
कश्चिदुत्तरमेतेषां वक्तुं नोत्सहते पुमान्। इति सर्व्वे मनोभिस्ते चिन्तयन्ति स्म पार्थिवाः।
तथा तेषु च सर्व्वेषु तूष्णीम्भूतेषु राजसु। जामदग्न्य इदं वाक्यमब्रवीत् कुरुसंसदि। २४५०
इमां मे सोपमां वाचं शृणु सत्यमशङ्कितः। तां श्रुत्वा श्रेय आधत्स्व यदि साध्विति मन्यसे।
राजा दम्भोद्भवो नाम सार्व्वभौमः पुराऽभवत्। अखिलां बुभुजे सर्व्वां पृथिवीमिति नः श्रुतं।
सस्म नित्यं निशापाये प्रातरुत्थाय वीर्य्यवान्। ब्राह्मणान् क्षत्त्रियांश्चैव पृच्छन्नास्ते महारथः।
अस्ति कश्चिद्विशिष्टो वा मद्विधो वा भवेत् युधि। शूद्रो वैश्यः क्षत्त्रियो वा ब्राह्मणो वाऽपि शस्त्रभृत्।
इति ब्रुवन्नन्वचरत् स राजा पृथिवीमिमां। दर्प्पेण महता मत्तः कञ्चिदन्यमचिन्तयन्। २४५५
तञ्च वैद्या अकृपणा ब्राह्मणाः सर्व्वतोऽभयाः। प्रत्यषेधन्त राजानं श्लाघमानं पुनः पुनः।
निषिध्यमानोऽप्यसकृत् पृच्छत्येवं स वै द्विजान्। अतिमानं श्रिया मत्तं तमूचुर्ब्राह्मणास्तदा।
तपस्विनो महात्मानो वेदव्रतसमन्विताः। उदीर्य्यमाणं राजानं क्रोधदीप्ता द्विजातयः।
अनेकजयिनौ सङ्ख्ये यौ वै पुरुषसत्तमौ। तयोस्त्वं न समो राजन् भवितासि कदाचन।
एवमुक्तः स राजा तु पुनः पप्रच्छ तान् द्विजान्। क्व तौ वीरौ क्वजन्मानौ किंकर्म्माणौ च कौ च तौ। २४६०
॥ ब्राह्मणा ऊचुः ॥ नरो नारायणश्चैव तापसाविति नः श्रुतं। आयातौ मानुषे लोके ताभ्यां युद्ध्यस्व पार्थिव।